

Anotace rozsudku ze dne 26. května 2011 ve věci č. 7051/06 – Golha proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl většinou pěti hlasů proti dvěma k závěru, že bylo porušeno právo stěžovatele na projednání jeho občanskoprávní věci v přiměřené lhůtě.

(i) Okolnosti případu

V roce 1988 zahájila bývalá stěžovatelova manželka u Okresního soudu v Kladně řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Okresní soud poprvé meritorně rozhodl v dubnu 1994, rozsudek byl následně zrušen Krajským soudem v Praze. Tento proces se v následujících letech několikrát opakoval, okresní soud vydal celkem šest rozsudků o vypořádání majetku, které vždy byly krajským soudem zrušeny či změněny, v jednom případě zrušil rozsudky obou jmenovaných soudů Nejvyšší soud. V mezidobí mj. došlo k úmrtí žalobkyně i jejího právního nástupce a k dalšímu právnímu nástupnictví osob se slovenskou státní příslušností. Předmětné řízení nebylo k datu rozhodnutí Soudu ani po více než dvaceti letech pravomocně ukončeno.

V dubnu 2007 se stěžovatel na základě zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění zákona č. 160/2006 Sb., obrátil na Ministerstvo spravedlnosti se žádostí o náhradu škody a nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou zmíněného řízení o vypořádání společného jmění manželů. Žádosti o náhradu bylo ministerstvem částečně vyhověno přiznáním částky 85 tisíc Kč z titulu nemajetkové újmy. I s ohledem na skutečnost, že v mezidobí uplynula zákonná šestiměsíční lhůta, podal stěžovatel také žalobu na náhradu škody k Obvodnímu soudu pro Prahu 2. V září 2010 Obvodní soud pro Prahu 2 částečně vyhověl stěžovatelově žalobě a přiznal mu navíc jako přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu částku 75 500 Kč (z toho 45 500 Kč za délku původního řízení a 30 tisíc Kč za délku řízení o odškodnění). Příčina prodlev při vyřizování věci ze strany obvodního soudu spočívala v potřebě konzultovat spis. Stěžovatel proti rozsudku podal opožděně odvolání.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel namítal, že délka řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů byla nepřiměřená ve smyslu článku 6 Úmluvy. Současně v podstatě namítal, že neměl k dispozici účinný prostředek nápravy ohledně délky řízení ve smyslu článku 13 Úmluvy.

a) K tvrzenému porušení článku 6 Úmluvy

Soud nejprve odmítl námitky vlády o nepřijatelnosti stížnosti. Z hlediska kritéria „ztráty postavení oběti“ nepovažoval Soud za daných okolností částku přiznanou vnitrostátními orgány za přiměřenou. Přitom si mj. povšiml, že obvodní soud v rámci výpočtu této částky stěžovateli dvakrát přičítal k tíži stejný typ jednání vedoucího k průtahům. Pokud jde pak o kritérium vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy, Soud zohlednil, že samotné řízení o odškodnění trvalo více než tři a půl roku, aniž vedlo k dosažení dostatečné náhrady. Za daných okolností tak již stěžovatel učinil vše, co od něj bylo možné rozumně očekávat, a ani zmeškání lhůty k podání odvolání a absence pokusů o nápravu před dalšími soudními instancemi neznámá, že by stěžovatel nevyčerpal prostředky nápravy ve smyslu článku 35 Úmluvy.

Při hodnocení odůvodněnosti stížnosti Soud uznal, že v řízení existovala řada faktorů, které objektivně řízení prodloužily a nebyly přičitatelné státu, jako určitá složitost věci, úmrtí některých účastníků, zahraniční prvek či obstrukční jednání stěžovatele. Podotkl nicméně, že na průtahy, které způsobili znalci nebo protistrana, jsou soudy z hlediska plynulosti řízení povinny reagovat. Ani objektivní faktory nebo faktory na straně stěžovatele však nemohly ospravedlnit celkovou délku řízení, když byly rozsudky okresního soudu opakovaně rušeny pro skutkové či právní vady a následně vydávány v několikaletých intervalech. I s ohledem na význam předmětu řízení pro stěžovatele, jeho věk a zdravotní stav tak řízení nesplnilo požadavek přiměřené lhůty stanovený v článku 6 odst. 1 Úmluvy.

b) K tvrzenému porušení článku 13 Úmluvy

Soud připomněl, že kompenzační prostředek nápravy nepřiměřené délky řízení zavedený zákonem o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci již shledal účinným v rozhodnutí *Vokurka* (č. 40552/02, 16. října 2007). V dané věci pak ministerstvo a soud po zhodnocení řady relevantních faktorů přiznaly stěžovateli v rámci tohoto institutu určité odškodnění. I s ohledem na to, že stěžovatel řádně nenapadl poslední rozhodnutí obvodního soudu, Soud již nehodnotil, zda byla přiznaná částka dostatečná pro účely článku 13 Úmluvy, a porušení tohoto ustanovení neshledal.

(iii) Oddělené stanovisko

Dvě soudkyně vyjádřily odlišné stanovisko, podle něhož v projednávaném případě, v němž stěžovatel nemálo přispěl k průtahům, vnitrostátní orgány uznaly porušení a po podrobném zhodnocení věci přiznaly významnou částku jako zadostiučinění, měl Soud důsledně dbát zásady subsidiarity a neměl přehodnocovat výši přiznané částky.